

Словозміна іменників IV відміни

До четвертої відміни належать іменники середнього роду із закінченням -а (-я), що при відмінюванні в непрямих відмінках (крім знахідного й орудного) набувають суфіксів -ен-, -ат-, -ят-. Наприклад: кошеня, коліща, теля, плем'я.

Більшість іменників IV відміни відмінюємо, як іменники **лоша** або **ягня**.

Н.: лоша**а**, ягн**я**

Р.: лоша**ати**, ягн**яти**

Д.: лоша**аті**, ягн**яті**

Зн.: лоша**а**, ягн**я**

Ор.: лоша**ам**, ягн**ям**

М.: на лоша**аті**, на ягн**яті**

Кл.: лоша, ягня

Є окрема категорія іменників цієї відміни, яка має власні правила відмінювання.

Називний	плем'я	ім'я	тім'я
Родовий	плем ені , плем'я	ім ені , ім'я	тім ені , тім'я,
Давальний	плем ені	ім ені	тім'ю, тім ені
Знахідний	плем'я	ім'я	тім'я
Орудний	плем'я м , плем енем	ім'я м , ім енем	тім'я м , тім енем
Місцевий	на плем ені	на/у ім ені	на/у тім'ї, тім ені
Кличний	плем'я, плем ене	ім'я, ім ене	тім'я

Зверніть увагу: під час відмінювання іменників суфікс -ен- з'являється в усіх непрямих відмінках (крім знахідного). Проте в орудному відмінку однини цього суфікса може й не бути.

Іменники IV відміни не міфічні створіння, але змінюють свою подобу в магічний спосіб: дістаючи суфікс -атк(о), перетворюються на іменники II відміни: теля — телятко, лоша — лошатко, горня — горнятко.

Щодо множини іменників четвертої відміни, то в називному та кличному відмінках вони мають форму на -ят-а (після шиплячого — -ат-а) та -ен-а: лошáта, іменá.

У родовому відмінку множини іменники четвертої відміни мають нульове закінчення на -ят (після шиплячого — -ат) і -ен: лошáт, імéн.

У давальному відмінку множини вживаємо форми на -ят-ам (після шиплячого — -ат-ам) і -ен-ам: лошáтам, іменáм.

У знахідному відмінку множини іменники четвертої відміни мають форму, однакову з називним відмінком: лошата, імена.

В орудному відмінку множини вживаємо форми на -ят-ами (після шиплячого — -ат-ами) та -ен-ами: лошáтами, іменáми.

У місцевому відмінку множини вживаємо форму на -ят-ах (після шиплячого — -ат-ах) й -ен-ах: на лошáтах, в іменáх.

Практичні завдання

1. З-поміж поданих іменників випишіть іменники IV відміни.

Знання, плем'я, коріння, знамено, орля, ведмежа, бездоріжжя, вим'я, насіння, підвіконня, хлоп'я, змагання, внуча, обличчя, вороненя, гайвороненя.

Відповідь.

Плем'я, орля, ведмежа, вим'я, хлоп'я, внуча, вороненя, гайвороненя.

2. Іменники поставте в родовому відмінку однини й запишіть.

Собака, індичатко, білченя, ім'я, окунь, телятко, кошеня, немовля, олень, коліща, рученя.

Відповідь.

Собачати, індичатка, білченяти, імені (ім'я), окуня, телятка, кошеняти, немовляти, оленя, коліщати, рученяти.

3. Перегляньте мультфільм «Що за Різдво без любові?»

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=P4s2J6lHae4>

Запишіть цю історію від імені когось із героїв мультфільму, уживаючи в тексті назви малих істот. Обсяг тексту — від 70 слів.

Рекомендовані джерела

1. Підручник «Українська мова, 10 клас» / О. В. Заболотний, В. В. Заболотний. Київ: Генеза, 2018. 192 с.

URL: <https://pidruchnyk.com.ua/394-ukrayinska-mova-zabolotniy-10-klas.html>

2. Підручник «Українська мова, 10 клас» С. В. Шевчук. Київ; Ірпінь: Видавництво «Перун», 2018. 256 с.

URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1233-ukrainska-mova-10-klas-shevchuk.html>

3. Підручник «Українська мова» І. Ющук / І. П. Ющук. Тернопіль: Богдан. 2018. 208 с.

URL: <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/10-klas-ukrajinska-mova-jushhuk-2018.pdf>